

TUDOMÁNYOS ÉLET / SCIENTIFIC LIFE

Beszámoló a Gróf Bethlen István Erdélyi Nyári Egyetemről

Report on the Count István Bethlen Transylvanian Summer School

FEKETE DÁVID, MORVAY SZABOLCS

FEKETE Dávid: egyetemi adjunktus, Széchenyi István Egyetem, Regionális-tudományi és Közpolitikai Tanszék; 9026 Győr, Egyetem tér 1.; fdavid@sze.hu; <https://orcid.org/0000-0002-8097-2496>

MORVAY Szabolcs: PhD-hallgató, Széchenyi István Egyetem, Regionális- és Gazdaságtudományi Doktori Iskola; 9026 Győr, Egyetem tér 1.; morvsz@sze.hu; <https://orcid.org/0000-0002-8306-8216>

Dávid FEKETE: assistant professor, Department for Regional Sciences and Public Policy, Széchenyi István University; Egyetem tér 1., H-9026 Győr, Hungary; fdavid@sze.hu; <https://orcid.org/0000-0002-8097-2496>

Szabolcs MORVAY: PhD student, Doctoral School of Regional Sciences and Business Administration, Széchenyi István University; Egyetem tér 1., H-9026 Győr, Hungary; morvsz@sze.hu; <https://orcid.org/0000-0002-8306-8216>

2019. május 3–7-e között immáron második alkalommal rendezték meg a Gróf Bethlen István Erdélyi Nyári Egyetemet. A program szervezője, „atyja” a Gróf Bethlen István Kutatóközpont, mely Győrben, a Széchenyi István Egyetem tudásbázisán jött létre a közelmúltban abból a célból, hogy tovább erősítse az egyetem kutatóbázisát a közgazdaságtan, a regionális tudományok, a politológia, a földrajztudomány és a geopolitika területein. A kutatóközpont amellett, hogy új tudományos eredményekkel kívánja gazdagítani e kutatási területeket, tudományszervezési szerepkörben is feltűnik. E küldetés ékes példája a nyári egyetem, melynek helyszíne újra Erdély volt, annak egyik kiemelkedő kulturális-szellemi központja, Marosvásárhely, illetve gróf Bethlen István szülőfaluja, Gernyeszeg. Az idei nyári egyetem témája *Jövőképek a Kárpát-medence városi és rurális térségeiben: mezőgazdaság, vidékfejlesztés, kreatív gazdaság* volt, mely gondolatkör keretében zajlottak a program szakmai részének előadásai. A nyári egye-

tem nevéhez méltóan doktori hallgatók számára jelent a rendes egyetemi doktori képzés keretein túli programot: lehetőséget arra, hogy kutatási eredményeiket, témáikat előadják, illetve a tudományterületek kiváló képviselőitől kapjanak visszajelzést kutatásuk jobb megvalósítására, előadásaik színvonalasabbá tételére. Mindemellett plenáris előadások keretében a gyakorló kutatók, egyetemi tanárok előadásai is komoly inspirációt, új ismeretek és kutatási módszerek elsajátítását jelentik a hallgatók számára. A nyári egyetem módot ad a szakmai kapcsolatok elmélyítésére, hiszen a résztvevők több napot töltenek együtt, kötetlen és üdítő körülmények között, ami jövőbeli kutatási együttműködések alapjait rakhatja le. Így volt ez idén is.

Az első napon Gernyeszegen, a Teleki-kastélyban, különleges helyszínen zajlott a rendezvény első konferenciája. A konferencia délelőtti szakaszában plenáris előadások, a délutáni szakaszában szekcióelőadások keretében folyt a tudományos munka. A kutatóközpont tudományos vezetője, Fekete Dávid által vezetett plenáris előadásokat Rechnitzer János indította. A magyar nagyvároskutatások legújabb eredményei címmel. A Széchenyi István Egyetem egyetemi tanára, a Regionális- és Gazdaságtudományi Doktori Iskola vezetője előadásában a magyar nagyvároskutatásról, annak folyamatáról és eredményeiről számolt be. Előadásában kiemelte, hogy a városhálózat és a térszerkezet problémája a hazai területi kutatásokban mindig jelen volt, vizsgálatuk történeti, földrajzi, szociológiai, regionális gazdaságtani, közigazgatási, urbanisztikai, területi politikai, nemzetközi összefüggésekben zajlott. A kutatások hatással voltak a területi politika alakítására, a regionális tudomány fejlődésére, illetve trendalakító szerepet is játszottak a hazai kutatási irányok számára.

A nyári egyetemen idén is képviseltette magát a győri Szent Mór Bencés Perjelség. Sárnai-Szabó Kelemen atya, bencés szerzetes a plenáris előadások keretében A győri bencés közösség jövőbeli kihívásai és lehetőségei címmel izgalmas előadást tartott a győri bencés szerzetes közösség és általánosságban a szerzetesrendek, intézményeik stratégiájáról. Kelemen atyától betekintést nyerhettek a résztvevők a szerzetesek újkori világába. Ma Magyarországon mintegy százféle szerzetesrend működik, az elmúlt 70 évben létszámuk drasztikusan csökkent. Az atya beszámolt a szerzetesrendek rendszerváltáskori újraindulásáról, amikor a régi négy szerzetesrend – ferences, piarista, bencés, Boldogasszony Iskolanővérek – mellett hat nagy új rend is működni igyekezett. Legfontosabb kérdésnek Kelemen atya e közösségek modern kori szerepének meghatározását, feladataik újragondolását tartja.

A magyar nagyvárosok kormányzásának nemzetközi hatásairól hallhatunk előadást Fekete Dávidtól, a Széchenyi István Egyetem egyetemi adjunktusától. Az előadó a magyar nagyvárosokról, a nagyvárosi kormányzás európai és hazai feltételrendszeréről, illetve a városok határon túlnyúló együttműködéseiről beszélt. A bemutatott magyar nagyvárosok között szerepelt Győr, Debrecen, Szeged, Pécs, Miskolc, Kecskemét, Nyíregyháza és Székesfehérvár. A kutatási eredmények alapján a nyolc vizsgált nagyváros közül mindössze há-

rom vesz részt európai területi együttműködésben (EGTC), amelyek közül két fő aktív: a győri székhelyű Arrabona EGTC és a pécsi Pannon EGTC. A nagyvárosok határon túli kormányzási tevékenységének jó indikátorai a szomszédos térségekkel közösen végrehajtott Interreg-projektek, ami alapján Szeged és Győr emelkedik ki.

Bíró A. Zoltán, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem Csíkszeredai Karának egyetemi tanára Agrárinnovációs kezdeményezések társadalmi beágyazódása a Székelyföldön címmel tartott előadást. Társadalomtudományi megközelítésben a térségi agrárinnovációs folyamatokat vizsgálta kutatócsoportjával, közel 100 innovatív agrár kezdeményezésen keresztül. Az agrárjellegű szereplők három nagy csoportja ma Székelyföldön a családi gazdaságok, az üzemszerűen működő farmgazdaságok, illetve azok az innovatív csoportok, melyek a családi gazdaságok és a farmgazdaságok közti térben szerveződnek. Ez utóbbi csoportok az új vidékfejlesztési paradigmában változási igényeket fogalmaznak meg és maguk is generálnak változásokat.

A Teleki-kastélyban zajló konferencia délutáni szakaszában a doktoranduszok tartottak előadásokat. Laczkovits-Takács Tímea, a Széchenyi István Egyetem doktorandusza a Győr-Újvárosi szociális városrehabilitációs program a győri humánszolgáltatási modell vonatkozásában címmel tartott előadást. Lévai András, a Széchenyi István Egyetem volt doktori hallgatója a Kreatív gazdaság motorja: Mesterséges intelligencia címmel beszélt a kreatív személyek munkamódszereiről, technikáik fejlődéséről, a 21. század befolyásáról tevékenységeikre. Morvay Szabolcs doktorjelölt Fekete Dáviddal közös előadásában (Három magyar város és az Európa kulturális fővárosa címhez vezető út) a nemrégiben zajló EKF-címért folyó verseny jelöltjeit hasonlította össze a városok kulturális, turisztikai és pénzügyi kapacitási alapján. Nagy Csongor, a Debreceni Egyetem PhD-hallgatója A magyar és a román ipar térszerkezetének összehasonlítása megyei adatok tükrében címmel mutatta be területi elemzését. Pop Szabolcs, a Babeş-Bolyai Tudományegyetem PhD-hallgatója, aki második alkalommal is jelen volt a nyári egyetemen, erdélyi résztvevőként adott elő Mezőgazdasági és turisztikai fejlesztési potenciál Kolozs megyében címmel. Végül szintén győri doktori hallgatóként Vinkóczi Tamás a Mobilfizetések hatása a magyar gazdaságra című előadásával zárta a szakmai rendezvényt.

A programsorozat második napján a nyári egyetem résztvevői Székelyudvarhelyre látogattak el, ahol a Szent Miklós-templomban hallgattak szentmisét, melyen külön köszöntötték a magyar vendégeket. A program keretében ünnepélyes keretek között megkoszorúzták a kutatóközpont névadójának, gróf Bethlen Istvánnak a szobrát.

A nyári egyetem résztvevői a program harmadik napját Marosvásárhelyen töltötték, ahol a délelőtti program a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetemen zajlott, szakmai konferencia keretében, a délutáni program pedig a város szecessziós Kultúrpalotájának megtekintése volt, a Maros Megyei Múzeum igazgatója, Soós Zoltán vezetésével.

A tudományos konferencia a Sapientia az egyetem rektorának köszöntőjével indult, majd Bakó László egyetemi adjunktus, dékánhelyettes számolt be a Sapientia Erdélyben betöltött szerepéről, a magyar erdélyi értelmiség magyar nyelvű képzésében történő szerepvállalásáról, az egyetem küzdelmeiről, sikereiről. Vajda András egyetemi adjunktus szintén az egyetem oktatójaként a vidéki környezet rendszerváltást követő évtizedekben Erdélyben történő átalakulásáról tartott színvonalas előadást. Az anyaországi delegációt is képviselték előadók a konferencián. Barkó Gábor Ágoston bencés atya (Tihanyi Bencés Apátsági Múzeum) Helyi gazdaságfejlesztés Tihanyban című előadásában az apátság fejlesztéseiről, új ötleteiről, a látogatók vonzásának új technikáiról tartott érdekes prezentációt. Nagy Dávid, a Széchenyi István Egyetem egyetemi tanársegéde az agrárium digitalizációs trendjeiről, új technikáiról tartott előadást Digitális Agrárakadémia – Miként emelhető az agrárium digitális műveltsége? címmel. Végül Dömötör Mihály, az ELTE mesterszakos hallgatója zárta a tudományos műhelyt Homogenitás vagy heterogenitás jellemzi-e Magyarország megyéit? Vizsgálatok megyéink belső fejlettségbeli különbségeinek és a megyei területfejlesztési koncepcióknak a tükrében című előadásával.

A magyarországi csapat következő napi hazautazása új élményekkel gazdagodva történt. Erdély mindig felemelő a magyar látogatók számára, a nyári egyetem keretében zajlott tudományos konferenciák és kulturális programok pedig értékesebbé tették a látogatást. A program talán legbensőségesebb élményei azonban azok a beszélgetések voltak, melyeket a társaság tagjai gróf Bethlen István szülőfalujában, Gernyeszegen, szállásuk teraszán, az esti órákban, nemes erdélyi ételek elfogyasztása mellett folytattak, az üdítő esti erdélyi levegőt belélegezve, bízva abban, hogy a Gróf Bethlen István Kutatóközpont nyári egyeteme egyre népszerűbbé és ismertebbé válik a jövőben.